Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 11. aprila 2013*

„Okolje — Direktiva 92/43/EGS — Člen 6 — Ohranjanje naravnih habitatov — Posebna ohranitvena območja — Presoja posledic načrta ali projekta za varovano območje — Merila za presojo verjetnosti, da bo tak načrt ali projekt škodoval celovitosti zadevnega območja — Območje Lough Corrib — Projekt gradnje obvoznice mesta Galway N6“

V zadevi C-258/11,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Supreme Court (Irska) z odločbo z dne 13. maja 2011, ki je prispela na Sodišče 26. maja 2011, v postopku

Peter Sweetman,

Ireland,

Attorney General,

Minister for the Environment, Heritage and Local Government

proti

An Bord Pleanála,

ob udeležbi

Galway County Council,

Galway City Council,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi R. Silva de Lapuerta, v funkciji predsednice tretjega senata, K. Lenaerts, G. Arestis (poročevalec), J. Malenovský in T. von Danwitz, sodniki,

generalna pravobranilka: E. Sharpston,

sodni tajnik: K. Malacek, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 12. septembra 2012,

* Jezik postopka: angleščina.

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za P. Sweetmana B. Harrington, solicitor, in R. Lyons, SC,

— za Ireland, Attorney General in Minister for the Environment, Heritage and Local Government E. Creedon, agentka, skupaj z G. Simonsom, SC, in M. Gray, BL,

— za An Bord Pleanála A. Doyle in O. Doyle, solicitors, ter N. Butler, SC,

— za Galway County Council in Galway City Council V. Raine in A. Casey, agenta, skupaj z E. Keanom, SC, in B. Kennedyjem, BL,

— za grško vlado G. Karipsiades, agent,

— za vlado Združenega kraljestva H. Walker, agentka, skupaj s K. Smith, barrister,

— za Evropsko komisijo S. Petrova in K. Mifsud-Bonnici, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 22. novembra 2012

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 6 Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 2, str. 102, v nadaljevanju: Direktiva o habitatih).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med P. Sweetmanom, Ireland, Attorney General in Minister for the Environment, Heritage and Local Government (minister za okolje, dediščino in lokalno upravo) na eni strani ter An Bord Pleanála (v nadaljevanju: An Bord), ob podpori Galway County Council in Galway City Council, na drugi strani, in sicer glede odločitve An Bord o izdaji soglasja k projektu gradnje obvoznice mesta Galway N6.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 V tretji uvodni izjavi Direktive o habitatih je navedeno:

„ker ta direktiva prispeva k splošnemu cilju trajnostnega razvoja, saj je njen glavni cilj spodbujati vzdrževanje biotske raznovrstnosti ob upoštevanju gospodarskih, družbenih, kulturnih in regionalnih zahtev; ker je treba za vzdrževanje biotske raznovrstnosti pri določenih primerih vzdrževati ali celo spodbujati človekove dejavnosti“.

4 Člen 1(d), (e), (k) in (l) te direktive določa:

„V tej direktivi:

[…]

(d) *prednostni naravni habitatni tipi* pomenijo naravne habitatne tipe, ki so na ozemlju iz člena 2 in so v nevarnosti, da izginejo, za njihovo ohranitev pa je Skupnost še posebej odgovorna glede na delež njihovega naravnega območja razširjenosti na ozemlju iz člena 2; ti prednostni naravni habitatni tipi so v Prilogi I označeni z zvezdico *;

(e) *stanje ohranjenosti naravnega habitata* pomeni skupek vplivov, ki delujejo na naravni habitat in njegove značilne vrste in ki lahko vplivajo na njegovo dolgoročno naravno razširjenost, strukturo in funkcije ter dolgoročno preživetje njegovih značilnih vrst na ozemlju iz člena 2.

Šteje se, da je stanje ohranjenosti naravnega habitata ‚ugodno‘:

— če so njegovo naravno območje razširjenosti in površine, ki jih na tem območju pokriva, stabilne ali se povečujejo,

in

— če obstajajo in bodo v predvidljivi prihodnosti verjetno še obstajale posebna struktura in funkcije, potrebne za njegovo dolgoročno ohranitev,

in

— če je stanje ohranjenosti njegovih značilnih vrst ugodno, kot je opredeljeno v (i);

[…]

(k) *območje, pomembno za Skupnost* [(v nadaljevanju: OPS)], pomeni območje, ki v biogeografski regiji ali regijah pomembno prispeva k ohranitvi ali obnovitvi ugodnega stanja ohranjenosti naravnega habitatnega tipa iz Priloge I ali vrste iz Priloge II in lahko tudi pomembno prispeva k usklajenosti Nature 2000 iz člena 3 in/ali pomembno prispeva k ohranjanju biološke raznovrstnosti v tej biogeografski regiji ali regijah.

[…]

(l) *posebno ohranitveno območje* pomeni območje, pomembno za Skupnost, ki ga države članice določijo z zakonskim, upravnim in/ali pogodbenim aktom in kjer se uporabljajo potrebni ohranitveni ukrepi za vzdrževanje ali obnovitev ugodnega stanja ohranjenosti naravnih habitatov in/ali populacij vrst za katere je bilo območje določeno“.

5 Člen 2 Direktive o habitatih določa:

„1. Cilj te direktive je prispevati k zagotavljanju biotske raznovrstnosti z ohranjanjem naravnih habitatov in prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst na evropskem ozemlju držav članic, za katerega se uporablja Pogodba.

2. Ukrepi, sprejeti na podlagi te direktive, so namenjeni vzdrževanju ali obnovitvi ugodnega stanja ohranjenosti naravnih habitatov in prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst v interesu Skupnosti.

3. Ukrepi, sprejeti na podlagi te direktive, upoštevajo gospodarske, družbene in kulturne potrebe ter regionalne in lokalne značilnosti.“

6 Člen 3(1) navedene direktive določa:

„Vzpostavi se usklajeno evropsko ekološko omrežje posebnih ohranitvenih območij, imenovano Natura 2000. To omrežje […] omogoča, da se vzdržuje ali, če je to primerno, obnovi ugodno stanje ohranjenosti zadevnih naravnih habitatnih tipov in habitatov teh vrst na njihovem naravnem območju razširjenosti.

Omrežje Natura 2000 vključuje posebna območja varstva, ki so jih države članice določile na podlagi Direktive 79/409/EGS [Sveta z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 1, str. 98)]."

7 Člen 6, od (2) do (4), Direktive o habitatih določa:

„2. Države članice storijo vse potrebno, da na posebnih ohranitvenih območjih preprečijo slabšanje stanja naravnih habitatov in habitatov vrst ter vznemirjanje vrst, za katere so bila območja določena, kolikor bi tako vznemirjanje lahko pomembno vplivalo na cilje te direktive.

3. Pri vsakem načrtu ali projektu, ki ni neposredno povezan z upravljanjem območja ali zanj potreben, pa bi sam ali v povezavi z drugimi načrti ali projekti lahko pomembno vplival na območje, je treba opraviti ustrezno presojo njegovih posledic glede na cilje ohranjanja tega območja. Glede na ugotovitve presoje posledic za območje in ob upoštevanju določb odstavka 4 pristojni nacionalni organi soglašajo z načrtom ali projektom šele potem, ko se prepričajo, da ne bo škodoval celovitosti zadevnega območja, in, če je primerno, ko pridobijo mnenje javnosti.

4. Če je treba kljub negativni presoji posledic za območje izvesti načrt ali projekt iz nujnih razlogov prevladujočega javnega interesa, vključno tistih socialne ali gospodarske narave, in ni drugih ustreznih rešitev, država članica izvede vse izravnalne ukrepe, potrebne za zagotovitev varstva celovite usklajenosti Nature 2000. O sprejetih izravnalnih ukrepih obvesti Komisijo.

Če je zadevno območje območje s prednostnim naravnim habitatnim tipom in/ali prednostno vrsto, se lahko upoštevajo le razlogi, povezani z zdravjem ljudi ali javno varnostjo, ali koristnimi posledicami bistvenega pomena za okolje ali drugimi, po predhodnem mnenju Komisije nujnimi razlogi prevladujočega javnega interesa."

8 V Prilogi I k Direktivi o habitatih z naslovom „Naravni habitatni tipi v interesu Skupnosti, za ohranjanje katerih je treba določiti posebna ohranitvena območja" so pod oznako 8240 kot prednostni habitatni tip določeni „apnenčasti podi".

Irsko pravo

9 Z irsko uredbo – Evropske Skupnosti (naravni habitati) iz leta 1997 (European Communities (Natural Habitats) Regulations 1997) v različici, ki se uporablja za dejansko stanje v zadevi v glavni stvari (v nadaljevanju: uredba iz leta 1997), se zagotavlja izvrševanje obveznosti iz Direktive o habitatih v irskem pravu.

10 Člen 30 uredbe iz leta 1997, s katerim so prenesene zahteve iz člena 6 Direktive o habitatih, določa:

„1. Kadar predlagani cestni projekt, za katerega je bila v skladu s členom 51 zakona o cestah iz leta 1993 [(Roads Act, 1993)] vložena prošnja za soglasje [pristojnega organa], ni neposredno povezan z upravljanjem evropskega območja ali zanj potreben, pa bi sam ali v povezavi z drugimi načrti ali projekti lahko pomembno vplival na območje, ta organ zagotovi, da se opravi ustrezna presoja posledic za območje glede na cilje ohranjanja tega območja.

2. Presoja posledic za okolje, kot jo zahteva člen 51(2) zakona o cestah iz leta 1993, se v okviru cestnega projekta iz odstavka 1 šteje za ustrezno presojo za namene tega člena.

3. [Pristojni organ] glede na ugotovitve presoje iz odstavka 1 soglasje k predlaganemu cestnemu projektu izda šele po tem, ko se prepriča, da ne bo škodoval celovitosti zadevnega evropskega območja.

4. Pri presoji, ali cestni projekt lahko škoduje celovitosti zadevnega evropskega območja, mora [pristojni organ] upoštevati način realizacije predlaganega projekta oziroma pogoje ali omejitve, pod katerimi je soglasje izdano.

5. [Pristojni organ] lahko ne glede na negativno presojo, in če je prepričan, da ni drugih ustreznih rešitev, izda soglasje k predlaganemu cestnemu projektu, če je predlagani cestni projekt treba izvesti iz nujnih razlogov prevladujočega javnega interesa.

6.

(a) Brez poseganja v odstavek (b) nujni razlogi prevladujočega javnega interesa vključujejo razloge socialne ali gospodarske narave;

(b) če je zadevno območje območje s prednostnim naravnim habitatnim tipom in/ali prednostno vrsto, se lahko upoštevajo le razlogi prevladujočega javnega interesa, povezani:

(i) z zdravjem ljudi ali javno varnostjo;

(ii) s koristnimi posledicami bistvenega pomena za okolje ali

(iii) z drugimi, po predhodnem mnenju Komisije nujnimi razlogi prevladujočega javnega interesa.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

11 Z odločbo z dne 20. novembra 2008 je An Bord izdal soglasje k projektu obvoznice N6 mesta Galway. Predvideno je bilo, da del načrtovane ceste prečka OPS Lough Corrib. Po povečanju obsega tega OPS to zajema skupno štirinajst habitatov iz Priloge I k Direktivi o habitatih, med katerimi je šest prednostnih habitatnih tipov, vključno s kraškim apnenčastim podom, ki je specifičen varovani habitat, ki je predmet postopka v glavni stvari.

12 Zaradi tega cestnega projekta bo znotraj OPS Lough Corrib dokončno izgubljenega okoli 1,47 hektarja tega apnenčastega poda. Ta površina 1,47 hektarja bo izgubljena na območju, ki ga je inšpektor An Bord opisal kot „ločeno podobmočje in območje, ki ima posebno značilnost, da zajema pomembna območja prednostnih habitatov,“ in ki obsega skupno površino 85 hektarjev apnenčastega poda. Ta površina pa je sama del skupne površine 270 hektarjev apnenčastega poda, ki je prednostni habitatni tip iz Priloge I k Direktivi o habitatih in ki je na celotnem omenjenem OPS.

13 Ko je bila sprejeta odločba An Bord, je bilo to območje že vpisano kot potencialno OPS na seznamu območij, ki ga je Irska predložila Komisiji. Območje Lough Corrib je bilo formalno opredeljeno kot OPS z odločbo Komisije z dne 12. decembra 2008. Predložitveno sodišče meni, da čeprav Komisija tega območja pred tem datumom ni uradno opredelila kot OPS, mora An Bord na podlagi nacionalnega prava od decembra 2006 zanj uporabiti enakovredno varstvo, kot je varstvo iz člena 6, od (2) do (4), Direktive o habitatih.

14 V odločbi z dne 20. novembra 2008 je An Bord med drugim navedel, da meni, „da bo del cestnega projekta, ki je bil potrjen, ustrezna rešitev za ugotovljene prometne potrebe mesta in okolice […] in kljub hudim lokalnim posledicam za Lough Corrib – območje, ki je predlagano za posebno ohranitveno območje – ne bo škodoval njegovi celovitosti. Projekt, ki je bil zdaj potrjen, tako ne bo imel nesprejemljivih vplivov na okolje in bo v skladu z ustreznim načrtovanjem in trajnostnim razvojem območja.“

15 P. Sweetman je na High Court vložil predlog za dovolitev začetka postopka sodnega preizkusa zlasti zoper odločbo An Bord z dne 20. novembra 2008. P. Sweetman navaja, da je An Bord napačno razlagal člen 6 Direktive o habitatih, zlasti z ugotovitvijo, da vpliv cestnega projekta na varovano območje Lough Corrib ne bo „škodil celovitosti tega območja“.

16 High Court je z odločbo z dne 9. oktobra 2009 zavrnilo predlog za dovolitev začetka postopka sodnega preizkusa in potrdilo odločbo An Bord. P. Sweetmanu je bilo 6. novembra 2009 dovoljeno, da zoper to odločbo vloži pritožbo na Supreme Court.

17 To sodišče je navedlo, da dvomi glede tega, kdaj in pod kakšnimi pogoji lahko načrt ali projekt, kadar je njegova ustrezna presoja izvedena na podlagi člena 6(3) Direktive o habitatih, „škoduje celovitosti območja“. V zvezi s tem to sodišče navaja, da sodba z dne 7. septembra 2004 v zadevi Waddenvereniging in Vogelbeschermingsvereniging (C-127/02, ZOdl., str. I-7405) ni v celoti odpravila njegovih dvomov.

18 Supreme Court je v teh okoliščinah prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Kakšna pravna merila mora uporabiti pristojni organ pri presoji, ali bo načrt ali projekt, za katerega se uporablja člen 6(3) Direktive o habitatih, ‚škodoval celovitosti območja‘?

2. Ali ima uporaba previdnostnega načela za posledico, da takega načrta ali projekta ni mogoče dovoliti, če bi povzročil trajno nepopravljivo izgubo celotnega zadevnega habitata ali njegovega dela?

3. Kakšno, če sploh obstaja, je razmerje med členom 6(4) [te direktive] in sprejetjem odločitve v skladu z [navedenim] členom 6(3), da načrt ali projekt ne bo škodoval celovitosti območja?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Pristojnost Sodišča

19 Galway County Council in Galway City Council v bistvu zatrjujeta, da Sodišče ni pristojno za odgovor na vprašanja za predhodno odločanje, saj se člen 6(3) Direktive o habitatih ne uporablja za zadevo v glavni stvari, ker je bila odločitev An Bord, s katero je bil potrjen projekt obvoznice mesta Galway N6, sprejeta pred odločbo Komisije, da razširitev območja Lough Corrib, na katero vpliva ta projekt, opredli kot OPS.

20 Iz predložitvene odločbe je namreč razvidno, da je bila ob sprejetju zadevne odločitve, to je 20. novembra 2008, ta razširitev območja Lough Corrib na podlagi člena 4 uredbe iz leta 1997 priglašena znotraj Irske, ni pa še bila kot OPS vključena v seznam območij, ki ga sprejme Komisija. Ta institucija je tako odločbo sprejela 12. decembra 2008 oziroma tri tedne po odločitvi An Bord.

21 V zadevi v glavni stvari, kot navaja samo predložitveno sodišče, člen 30 uredbe iz leta 1997 v zelo veliki meri odraža besedilo člena 6 Direktive o habitatih. Iz naslova te uredbe tudi izhaja, da je nameraval irski zakonodajalec z njenim sprejetjem to direktivo prenesti v nacionalno pravo. Nazadnje, kot navaja predložitveno sodišče, Irska je ocenila, da je s tem, da je priglašenemu območju pred njegovo opredelitvijo kot OPS na seznamu, ki ga sprejme Komisija, priznala enakovredno varstvo, kot je varstvo iz člena 6, od (2) do (4), Direktive o habitatih, ravnala skladno s svojo obveznostjo sprejetja ustreznih varstvenih ukrepov v pričakovanju opredelitve območja kot OPS.

22 Glede zadnjega vidika je treba spomniti, da je Sodišče že presodilo, da čeprav morajo biti varstveni ukrepi iz člena 6, od (2) do (4), Direktive o habitatih sprejeti le glede območij, ki so vključena na seznam območij, izbranih kot OPS, ki ga sprejme Komisija, iz tega ne sledi, da države članice nimajo dolžnosti varovanja območij od takrat, ko jih na podlagi člena 4(1) te direktive predlagajo na nacionalnem seznamu, ki je bil posredovan Komisiji, kot območja, ki se lahko opredelijo kot OPS (glej sodbi z dne 13. januarja 2005 v zadevi Dragaggi in drugi, C-117/03, ZOdl., str. I-167, točki 25 in 26, in z dne 14. septembra 2006 v zadevi Bund Naturschutz in Bayern in drugi, C-244/05, ZOdl., str. I-8445, točki 36 in 37).

23 Iz tega sledi, da mora država članica od takrat, ko na podlagi člena 4(1) Direktive o habitatih na nacionalnem seznamu, ki je bil posredovan Komisiji, predlaga območje, ki se lahko opredeli kot OPS, in vsaj dokler ta institucija v zvezi s tem ne sprejme odločitve, na podlagi te direktive sprejeti primerne ukrepe za varstvo zadevnega ekološkega interesa (glej v tem smislu zgoraj navedeni sodbi Dragaggi in drugi, točka 29, ter Bund Naturschutz in Bayern in drugi, točka 38). Za položaj tega območja torej ne velja, da ne spada na področje uporabe prava Unije.

24 Iz prej navedenih preudarkov izhaja, da je Sodišče pristojno za odgovor na vprašanja Supreme Court za predhodno odločanje.

Vsebinska obravnava

25 Predložitveno sodišče z vprašanji, ki jih je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 6(3) Direktive o habitatih razlagati tako, da v položaju, kakršen je ta v zadevi v glavni stvari, načrt ali projekt, ki ni neposredno povezan z upravljanjem območja ali zanj potreben, škoduje celovitosti tega območja. Za namene take razlage se predložitveno sodišče sprašuje o morebitnih posledicah previdnostnega načela ter razmerju med odstavkoma 3 in 4 tega člena 6.

26 Iz predložitvene odločbe je razvidno, da bo izvedba projekta gradnje obvoznice mesta Galway N6 povzročila trajno in nepopravljivo izgubo dela apnenčastega poda na OPS Lough Corrib, ki je prednostni naravni habitatni tip, posebej varovan z Direktivo o habitatih. Na podlagi presoje posledic tega cestnega projekta za OPS Lough Corrib je An Bord ugotovil obstoj lokalno znatnega negativnega vpliva na to OPS, vendar je odločil, da ta vpliv ne škoduje celovitosti tega območja.

27 P. Sweetman, Ireland, Attorney General, Minister for the Environment, Heritage and Local Government in Komisija menijo, da tak negativen vpliv omenjenega cestnega projekta na zadevno območje nujno pomeni škodovanje celovitosti tega območja. An Bord, Galway County Council, Galway City Council in vlada Združenega kraljestva pa, nasprotno, menijo, da ugotovitev poslabšanja omenjenega območja ni nujno nezdružljiva z neškodovanjem njegovi celovitosti.

28 Člen 6(3) Direktive o habitatih določa postopek presoje, katerega namen je s predhodnim nadzorom zagotoviti, da se da k načrtu ali projektu, ki ni neposredno povezan z upravljanjem zadevnega območja ali zanj potreben, vendar lahko nanj pomembno vpliva, soglasje le, če ne škoduje celovitosti tega območja (zgoraj navedena sodba Waddenvereniging in Vogelbeschermingsvereniging, točka 34, in sodba z dne 16. februarja 2012 v zadevi Solvay in drugi, C-182/10, točka 66).

29 Ta člen torej določa dve fazi. Prva, in sicer iz prvega stavka te določbe, od držav članic zahteva, da opravijo ustrezno presojo posledic načrta ali projekta za zavarovano območje, če lahko zadevni načrt oziroma projekt pomembno vpliva na to območje (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Waddenvereniging in Vogelbeschermingsvereniging, točki 41 in 43).

30 V zvezi s tem je treba načrt ali projekt, ki ni neposredno povezan z upravljanjem območja ali zanj potreben, če lahko škoduje ciljem ohranjanja tega območja, šteti za takega, da lahko pomembno vpliva na to območje. Presojo tega tveganja je treba izvesti zlasti glede na značilnosti in posebne okoljske razmere območja, na katero se tak načrt ali projekt nanaša (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Waddenvereniging in Vogelbeschermingsvereniging, točka 49).

31 Druga faza, in sicer iz drugega stavka člena 6(3) Direktive o habitatih, ki sledi prej navedeni ustrezni presoji, omejuje izdajo soglasja k takemu načrtu ali projektu s pogojem, da ta načrt ali projekt ne škoduje celovitosti zadevnega območja, vendar to ne posega v določbe odstavka 4 tega člena.

32 V zvezi s tem je treba – zaradi presoje obsega pojma „škodovati celovitosti območja“ v njegovem splošnem kontekstu – navesti, da se morajo določbe člena 6 Direktive o habitatih, kot je navedla generalna pravobranilka v točki 43 sklepnih predlogov, razlagati kot skladna celota glede na cilje ohranitve iz te direktive. Namen odstavkov 2 in 3 tega člena je namreč zagotovitev enake ravni varstva naravnih habitatov in habitatov vrst (glej v tem smislu sodbo z dne 24. novembra 2011 v zadevi Komisija proti Španiji, C-404/09, ZOdl., str. I-11853, točka 142), medtem ko je odstavek 4 zgolj določba, ki predstavlja odstopanje od drugega stavka omenjenega odstavka 3.

33 Sodišče je že presodilo, da določbe člena 6(2) Direktive o habitatih omogočajo doseči temeljni cilj ohranjanja in varstva kakovosti okolja, vključno z ohranjanjem naravnih habitatov ter prostoživečih rastlinskih in živalskih vrst, in določajo obveznost splošnega varstva, pri čemer gre za preprečevanje poslabšanj in vznemirjanj, ki bi lahko pomembno vplivala na cilje te direktive (sodba z dne 14. januarja 2010 v zadevi Stadt Papenburg, C-226/08, ZOdl., str. I-131, točka 49 in navedena sodna praksa).

34 Člen 6(4) Direktive o habitatih določa, da če je treba kljub negativni presoji posledic v skladu s členom 6(3), prvi stavek, te direktive izvesti načrt ali projekt iz nujnih razlogov prevladujočega javnega interesa, vključno tistih socialne ali gospodarske narave, in če ni drugih ustreznih rešitev, država članica izvede vse izravnalne ukrepe, potrebne za zagotovitev varstva celovite usklajenosti Nature 2000 (glej sodbo z dne 20. septembra 2007 v zadevi Komisija proti Italiji, C-304/05, ZOdl., str. I-7495, točka 81, in zgoraj navedeno sodbo Solvay in drugi, točka 72).

35 V zvezi s tem se člen 6(4) Direktive o habitatih kot določba, ki odstopa od merila za izdajo soglasja iz člena 6(3), drugi stavek, te direktive, lahko uporabi šele po tem, ko so bile posledice načrta ali projekta analizirane v skladu z določbami omenjenega odstavka 3 (glej zgoraj navedeno sodbo Solvay in drugi, točki 73 in 74).

36 Iz tega sledi, da določbe člena 6, od (2) do (4), Direktive o habitatih državam članicam nalagajo vrsto specifičnih obveznosti in postopkov za zagotovitev – kot izhaja iz člena 2(2) te direktive – vzdrževanja ali po potrebi obnovitve ugodnega stanja ohranjenosti naravnih habitatov in zlasti posebnih ohranitvenih območij.

37 Glede tega je v skladu s členom 1(e) Direktive o habitatih stanje ohranjenosti naravnega habitata „ugodno“, zlasti če so njegovo naravno območje razširjenosti in površine, ki jih na tem območju pokriva, stabilne ali se povečujejo in če obstajajo in bodo v predvidljivi prihodnosti verjetno še obstajale posebna struktura in funkcije, potrebne za njegovo dolgoročno ohranitev.

38 V tem kontekstu je Sodišče že presodilo, da je namen določb Direktive o habitatih, da države članice sprejmejo primerne varstvene ukrepe za ohranitev ekoloških značilnosti območij, ki zajemajo naravne habitatne tipe (glej sodbo z dne 20. maja 2010 v zadevi Komisija proti Španiji, C-308/08, ZOdl., str. I-4281, točka 21, in zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Španiji z dne 24. novembra 2011, točka 163).

39 Zato je treba sklepati, da neškodovanje celovitosti območja kot naravnega habitata v smislu člena 6(3), drugi stavek, Direktive o habitatih zahteva ugodno stanje ohranjenosti tega območja, kar pomeni, kot je generalna pravobranilka poudarila v točkah od 54 do 56 sklepnih predlogov, trajno ohranitev značilnosti, ki opredeljujejo zadevno območje in so povezane s prisotnostjo naravnega habitatnega tipa, pri čemer je cilj ohranitve tega tipa upravičil uvrstitev tega območja na seznam OPS v smislu te direktive.

40 Soglasje za načrt ali projekt v smislu člena 6(3) Direktive o habitatih se zato lahko izda samo, če so se pristojni organi, potem ko so ugotovili vse vidike načrta ali projekta, ki bi lahko sami ali skupaj z drugimi načrti ali projekti ogrozili cilje ohranitve zadevnega območja, in ob upoštevanju najboljših znanstvenih spoznanj s področja z gotovostjo prepričali, da tak načrt ali projekt ne bo imel trajnih škodljivih posledic za celovitost tega območja. To je podano, kadar z znanstvenega vidika ni nobenega razumnega dvoma glede neobstoja takih učinkov (glej v tem smislu zgoraj navedeni sodbi Komisija proti Španiji z dne 24. novembra 2011, točka 99, ter Solvay in drugi, točka 67).

41 Glede tega je treba povedati, da ker mora organ zavrniti izdajo soglasja k obravnavanemu načrtu ali projektu, kadar ni gotovo, da ni škodljivih učinkov za celovitost zadevnega območja, merilo za izdajo soglasja iz člena 6(3), drugi stavek, Direktive o habitatih vključuje previdnostno načelo in omogoča, da se učinkovito preprečijo škodljivi vplivi predvidenih načrtov ali projektov na celovitost varovanih območij. Merilo za izdajo soglasja, ki bi bilo manj strogo od tega, ne bi moglo tako učinkovito zagotoviti uresničitve cilja varstva območij, h kateremu stremi ta določba (zgoraj navedena sodba Waddenvereniging in Vogelbeschermingsvereniging, točki 57 in 58).

42 Taka presoja *a fortiori* velja za zadevo v glavni stvari, ker naravni habitat, ki ga bo prizadel predvideni cestni projekt, spada med prednostne naravne habitatne tipe, ki jih člen 1(d) te direktive opredeljuje kot „naravne habitatne tipe, ki so […] v nevarnosti, da izginejo“, za njihovo ohranitev pa je Evropska unija „še posebej odgovorna“.

43 Pristojni nacionalni organi zato ne smejo dovoliti posegov, ki bi lahko trajno ogrozili ekološke značilnosti območij, ki zajemajo prednostne naravne habitatne tipe. To bi bilo med drugim podano, kadar lahko poseg pripelje do izginotja ali delnega in nepopravljivega uničenja prednostnega naravnega habitatnega tipa na zadevnem območju (glede izginotja prednostnih vrst glej zgoraj navedeni sodbi Komisija proti Španiji z dne 20. maja 2010, točka 21, in Komisija proti Španiji z dne 24. novembra 2011, točka 163).

44 Glede presoje, opravljene na podlagi člena 6(3) Direktive o habitatih, je treba navesti, da ne sme biti pomanjkljiva in mora obsegati celovite, natančne in dokončne ugotovitve ter sklepe, ki lahko odstranijo vsak razumen znanstveni dvom o učinkih del, ki so bila predvidena na zadevnem varovanem območju (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Španiji z dne 24. novembra 2011, točka 100 in navedena sodna praksa). Nacionalno sodišče preveri, ali presoja posledic za območje izpolnjuje te zahteve.

45 Opozoriti je treba, da je bilo v zadevi v glavni stvari OPS Lough Corrib opredeljeno kot območje, ki zajema prednostni habitatni tip, med drugim zato, ker je na tem območju apnenčasti pod, ki je naravni vir, ki ga, potem ko je uničen, ni mogoče več nadomestiti. Glede na zgoraj navedena merila cilj ohranitve tako ustreza ohranitvi ugodnega stanja ohranjenosti značilnosti tega območja, in sicer apnenčastega poda.

46 Zato je treba, kadar pristojni nacionalni organ na podlagi ustrezne presoje posledic načrta ali projekta za območje, ki je izvedena na podlagi člena 6(3), prvi stavek, Direktive o habitatih, ugotovi, da bo ta načrt ali projekt povzročil trajno in nepopravljivo izgubo vsega ali dela prednostnega naravnega habitatnega tipa, cilj ohranitve tega tipa pa je upravičil opredelitev zadevnega območja kot OPS, šteti, da bo tak načrt ali projekt škodoval celovitosti tega območja.

47 V teh okoliščinah k temu načrtu ali projektu ni mogoče dati soglasja na podlagi navedene določbe. Vendar pa lahko ta organ v takem položaju glede na okoliščine primera izda soglasje na podlagi člena 6(4) Direktive o habitatih, če so izpolnjeni v tej določbi navedeni pogoji (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Waddenvereniging in Vogelbeschermingsvereniging, točka 60).

48 Iz navedenih preudarkov izhaja, da je treba na zastavljena vprašanja odgovoriti, da je treba člen 6(3) Direktive o habitatih razlagati tako, da bo načrt ali projekt, ki ni neposredno povezan z upravljanjem območja ali zanj potreben, škodoval celovitosti tega območja, če lahko prepreči trajno ohranitev značilnosti, ki opredeljujejo zadevno območje in so povezane s prisotnostjo prednostnega naravnega habitata, cilj ohranitve tega habitata pa je upravičil uvrstitev tega območja na seznam OPS v smislu te direktive. Za namene te presoje je treba uporabiti previdnostno načelo.

Stroški

49 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

Člen 6(3) Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst je treba razlagati tako, da bo načrt ali projekt, ki ni neposredno povezan z upravljanjem območja ali zanj potreben, škodoval celovitosti tega območja, če lahko prepreči trajno ohranitev značilnosti, ki opredeljujejo zadevno območje in so povezane s prisotnostjo prednostnega naravnega habitata, cilj ohranitve tega habitata pa je upravičil uvrstitev tega območja na seznam območij, pomembnih za Skupnost, v smislu te direktive. Za namene te presoje je treba uporabiti previdnostno načelo.

Podpisi